

republika slovenija

ministrstvo za kulturo

cankarjeva 5, 1000 ljubljana

t: 01 478 5900

f: 01 478 5901

e: gp.mk@gov.si

www.gov.si/mk

analiza stanja

na področjih kulture

in predlog

prednostnih ciljev

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

351.854(497.4)
008(497.4)

ANALIZA stanja na področjih kulture
in predlog prednostnih ciljev / [uredil Uroš Grilc].
Ljubljana : Ministrstvo za kulturo
Republike Slovenije, 2002

ISBN 961-6370-04-9 (Ministrstvo za kulturo)
1. Grilc, Uroš
120447232

Kazalo

4	Uvod, Andreja Rihter
6	Analiza stanja na področju uprizoritvenih umetnosti
30	Analiza stanja na področju glasbene umetnosti
74	Analiza stanja na področju vizualnih umetnosti
94	Analiza stanja na področju intermedijskih umetnosti
114	Analiza stanja na področju knjižnične dejavnosti
154	Analiza stanja na področju založništva
186	Analiza stanja na področju filmske dejavnosti
206	Analiza stanja na področju Slovenci zunaj RS
230	Analiza stanja na področju kulturnih dejavnosti narodnih skupnosti, romske skupnosti, drugih manjšinskih skupnosti in priseljencev
270	Analiza stanja na področju ljubiteljskih kulturnih dejavnosti
294	Analiza stanja na področju mednarodnega sodelovanja
312	Analiza stanja na področju varstva kulturne dediščine in arhivskega gradiva
312	Nepremična kulturna dediščina
344	Premična kulturna dediščina
368	Arhivsko gradivo
394	Swot analiza
416	Cilji, prioritete in ukrepi
420	Priloge

Zadnji trije meseci so bili za vse zaposlene na Ministrstvu za kulturo in za zaposlene v njegovih organih v sestavi izredno naporni. Rezultat teh naporov, vloženega truda, strokovnosti, znanja in vizij so teksti, katerih skupni koren je analiza stanja. Povedano drugače, za nami je analiza stanja na tirinajstih področjih kulture, za katera je pristojno Ministrstvo, izdelana je po enotni metodologiji, ki omogoča vsaj na eno primerljivost med področji, in usmerjena k istemu cilju: ugotoviti stanje, v kakršen se nahaja posamezno področje, razleniti vse segmente, ki vplivajo na posamezno dejavnost. Zato vsaka izmed analiz na osnovi konkretnih podatkov, sistematičnega, celostnega pristopa in argumentiranih ugotovitev definira ključne prednosti in slabosti področja ter nakazuje njegove priložnosti in nevarnosti. Gre torej za analizo stanja, ki pa je izrazito usmerjena v razvoj umetnosti in kulture in ki zato odkrito pove, kje smo, ter daje predloge o tem, kam hočemo priti. In kje je ta analiza za nami, kaj je potemtakem pred nami?

Upam, da bo konec trnove poti do nacionalnega programa za kulturo, tistega, ki ima podlago v "Zakonu o uresničenju javnega interesa na področju kulture" in tudi v predlogu novega krovnega zakona. Še vedno, prepričana sem, da je prav prihodnja analiza odločilni in odločni korak k izdelavi temeljnega strateškega dokumenta na področju kulture, saj nenazadnje natančno povzema vse njegove elemente, ki so navedeni v 8. členu veljavnega krovnega zakona. Da je temu tako in da gre za več kot le analizo stanja, govorijo povsem konkretizirani "Cilji, prioritete in ukrepi", ki izhajajo iz analize. Na Ministrstvu za kulturo smo skupaj s strokovnimi službami izlučili prednostne usmeritve, ki zagotavljajo pogoje za trajnostni razvoj slovenske umetnosti in kulture, in opredelili minimalne okvire, ki bodo omogočali razcvet umetniške ustvarjalnosti, kvalitete in raznovrstnosti, zagotavljali mednarodno prepoznavnost naših vrhunskih umetniških stvaritev in spodbujali dostopnost kulturnih dobrin ter vseživljenjsko kreativno vzgojo in/kot vzgojo za kreativnost. Vse to je namreč kultura, ki smo jo posedovali, ki jo posedujemo in ki jo hočemo imeti tudi v prihodnje, v obliki vse bolj grobe komercializacije, nepredvidljive globalizacije in skoraj nje integracije. In za to kulturo bomo poskrbeli zgolj mi sami, državljanke in državljani Slovenije, tega ne bo storili nihče namesto nas, zato moramo biti nad dejstvom, da je kultura eno redkih področij v vladi, ki nima svojega dolgoročnega razvojnega programa, resno zaskrbljeni.

Kar imamo pred seboj, je torej veliko več kot le analiza stanja. Je tudi predlog vizije razvoja kulture, ki na realnih temeljih in tudi z vidika uresničljivosti predlaga določene prioritete. Slednje zato stremijo k virom, ki sta jih kultura in kulturna politika doslej izkoriščali precej slabo ali pa sploh ne!

Pri tem imam v mislih:

- tesnejše navezovanje na izobraževalni sistem (kulturno-pedagoški programi so del šolskih programov),
- vzpostavitev partnerskih odnosov z gospodarstvom (kulturna/kreativna industrija, kulturni turizem, kultura kot podlaga novim gospodarskim panogam in novim zaposlitvam ipd.),
- področje informatizacije, ki je danes terja zelo premišljene odločitve z daljnosežnimi posledicami za področje kulture, kjer bi bile zamude kaj lahko usodne
- predvsem pa pripoznanje dejstva, da kultura ni ločeno področje, temveč v resnici dimenzija, ki sega v vse pore družbenega življenja, s tem pa postane vladna kategorija in zato stvar vseh resorjev.

Ni torej naključje, da omenjeni cilji in dejstva ne točke s temeljnima razvojnima dokumentoma vlade, Strategijo gospodarskega razvoja in Državnim razvojnim programom.

Kot je razvidno iz posameznih analiz, je prav to slednje ne le zaznana priložnost, temveč ugotovljena nujnost, brez katere bo kultura kaj hitro nazadovala oziroma bo

postajala komaj opa ena robnost. Smo torej pred nalogo, da oblikujemo strategijo nacionalnega programa za kulturo. Predlog in oris le-te ponujajo zbrane analize. Raven, na kateri so napisane, zahteva resen in kritičen pristop; pozitivnega in povrnega govorjenja o kulturi, umetnosti in kulturni politiki te analize ne dopuščajo in si ga tudi ne zaslužijo. V razpravah, ki jim bodo sledile, zato ne pričakujem brezprizivnega konsenza, temveč odgovorno argumentiranje in konstruktivne predloge, takšne, ki jih naša kultura in umetnost, tej nepredvidljivi in neobvladljivi ustvarjalnosti, v resnici dolgujemo.

Vabim vas torej – še posebej to velja za skupine in posameznike, ki jim je država zaupala posebno poslanstvo na področju kulture, in strokovno javnost – k resnemu in poglobljenemu branju ter k premisleku o tem, kako tudi v prihodnje zagotavljati pogoje za ohranjanje in razvijanje kulturne identitete naše države.

Andreja Rihter
Ministrica